C/2024/6826

2024 11 29

TARYBOS REKOMENDACIJA

2024 m. spalio 21 d.

dėl Nyderlandų ekonominės, biudžeto, užimtumo ir struktūrinės politikos

(C/2024/6826)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ([2]), ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ([3]), kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Priemonė). Pagal Priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro prioritetus Priemone padedama užtikrinti ekonomikos bei socialinį atsigavimą ir įgyvendinti tvarias reformas ir investicijas, visų pirma reformas ir investicijas siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas ir didinti valstybių narių ekonomikų atsparumą. Ja taip pat padedama stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

(2) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435 ([4]) (toliau – „REPowerEU“) siekiama laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padėtų užtikrinti Sąjungos energetinį saugumą ir įvairinti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Nyderlandai į nacionalinį

([1]) OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) OL L 306, 2011 11 23, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(3) siekdama padėti priimti politikos sprendimus ir sudaryti pagrindines augimo didinimo sąlygas, 2023 m. kovo 16 d. Komisija paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“. Komunikate išdėstyti devyni vieni kitus stiprinantys konkurencingumo veiksniai. Tarp tų veiksnių, kaip itin svarbūs politikos prioritetai reformų ir investicijų srityje siekiant įveikti dabartinius su našumu susijusius iššūkius ir didinti ilgalaikį Sąjungos ir jos valstybių narių konkurencingumą, yra prieiga prie privačiojo kapitalo, moksliniai tyrimai ir inovacijos, švietimas ir įgūdžiai, taip pat veikianti bendroji rinka. 2024 m. vasario 14 d. Komisija paskelbė komunikatą pavadinimu „2024 m. metinė bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaita“. Tame komunikate išsamiai aptariami Europos bendrosios rinkos konkurenciniai pranašumai ir jai kylantys iššūkiai, analizuojant per metus įvykusius pokyčius, suskirstytus pagal nustatytus devynis konkurencingumo veiksnius;

(4) 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė 2024 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2024 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2024 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytiems prioritetams, kurie grindžiami keturiais konkurencingo tvarumo aspektais. 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2024 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Nyderlandai nurodyti kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė nuomonę dėl Nyderlandų 2024 m. biudžeto plano projekto. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2024 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([5]) (toliau – 2024 m. rekomendacija dėl euro zonos) priėmė 2024 m. balandžio 12 d., o bendrą užimtumo ataskaitą – 2024 m. kovo 11 d.;

(5) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo naujoji Sąjungos ekonomikos valdymo sistema. Sistema apima naują Reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, iš dalies pakeistą Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1467/97 ([6]) dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo ir iš dalies pakeistą Tarybos direktyvą 2011/85/ES ([7]) dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms. Naujosios ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti patikimus ir tvarius viešuosius finansus, tvarų ir integracinį augimą bei atsparumą reformomis bei investicijomis ir užkirsti kelią perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Naująja ekonomikos valdymo sistema taip pat skatinama nacionalinė atsakomybė ir daugiau dėmesio skiriama vidutinės trukmės laikotarpiui kartu su veiksmingesniu bei nuoseklesniu vykdymo užtikrinimu. Kiekviena valstybė narė turi pateikti Tarybai ir Komisijai nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane išdėstomi valstybės narės fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai ir jis apima 4 arba 5 metų planavimo laikotarpį, priklausomai nuo įprastos nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane nustatytas grynųjų išlaidų ([8]) planas turi atitikti Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama ne vėliau kaip iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, mažesnė nei 60 % bendrojo vidaus produkto (BVP), ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas iki žemesnio už 3 % BVP pamatinę Sutarties vertę lygio ir (arba) toks išliktų. Jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus, koregavimo laikotarpis gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejiems metams. Siekdama padėti tuos nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus parengti, 2024 m. birželio 21 d. Komisija paskelbė gaires dėl informacijos, kurią valstybės narės turi pateikti savo nacionaliniuose vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniuose struktūriniuose planuose ir savo metinėse pažangos ataskaitose. Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 5 ir 36 straipsnius Komisija perdavė valstybėms narėms, kai taikytina, orientacines trajektorijas ir techninę informaciją. Valstybės narės savo nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus turi pateikti ne vėliau kaip 2024 m. rugsėjo 20 d., nebent konkreti valstybė narė ir Komisija susitaria šį terminą pratęsti pagrįstos

([5]) 2024 m. balandžio 12 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C, C/2024/2807, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L 306, 2011 11 23, p. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Grynosios išlaidos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punkte: grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka Sąjungos fondų pajamas, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

trukmės laikotarpiui. Vadovaudamosi savo nacionalinėmis teisinėmis sistemomis valstybės narės gali savo vidutinės trukmės laikotarpio planų projektus aptarti savo nacionaliniuose parlamentuose, gali paprašyti nepriklausomų fiskalinių institucijų pateikti nuomonę ir gali konsultuotis su socialiniais partneriais ir kitais nacionaliniais suinteresuotaisiais subjektais;

(6) 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau evoliucionuoja atsižvelgiant į Priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jie padeda veiksmingai spręsti visus per pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. 2019, 2020, 2022 ir 2023 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra aktualios ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

(7) 2022 m. liepos 7 d. Nyderlandai pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2022 m. spalio 4 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Nyderlandų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo ([9]); 2023 m. spalio 24 d. jis buvo iš dalies pakeistas vadovaujantis Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 2 dalimi, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“ ([10]). Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Nyderlandai patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(8) 2024 m. balandžio 29 d. Nyderlandai pateikė savo 2024 m. nacionalinę reformų programą ir 2024 m. balandžio 30 d. pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 ([11]) 4 straipsnio 1 dalį – savo 2024 m. stabilumo programą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2024 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Nyderlandų du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(9) 2024 m. birželio 19 d. Komisija paskelbė 2024 m. ataskaitą dėl Nyderlandų. Joje įvertinta pažanga, Nyderlandų padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2023 m. Tarybos priimtas jiems skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip jie įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Nyderlandų padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(10) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Nyderlandų apžvalgą. 2024 m. kovo mėn. paskelbtos pagrindinės Komisijos tarnybų to reglamento tikslais atlikto Nyderlandų makroekonominio pažeidžiamumo vertinimo išvados. 2024 m. birželio 19 d. Komisija padarė išvadą, kad Nyderlanduose yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma Nyderlandai yra pažeidžiami dėl pervertinto būsto rinkos kontekste susidariusios didelės privačiojo sektoriaus skolos; šis pažeidžiamumas yra tarpvalstybinės svarbos ir tebėra aktualus, nepaisant tam tikro pagerėjimo. Su dideliu einamosios sąskaitos pertekliumi susijusį pažeidžiamumą švelnina palyginti didelis vidaus paklausos augimas. Einamosios sąskaitos perteklius yra didelis ir, tikėtina, toks ir išliks dėl didelio prekybos prekėmis ir paslaugomis pertekliaus, kuris atspindi vidaus santaupų perteklių, palyginti su investicijomis, visoje ekonomikoje. Tačiau pastaraisiais metais vidaus paklausa didėjo labiau nei euro zonoje, o tai rodo, kad einamosios sąskaitos pertekliaus šalutinis poveikis likusiai teritorijai kelia mažiau susirūpinimo. Tai, kad Nyderlanduose veikia daug tarptautinių įmonių, statistinis nepaskirstytojo įmonių pelno poveikis ir pensijų fondų, kuriuose sukaupiama daug santaupų, investuojamų užsienyje, vaidmuo yra veiksniai, prisidedantys prie didelio taupymo ir investicijų atotrūkio. 2023 m. privačiojo sektoriaus skola toliau sparčiai mažėjo ir, tikėtina, mažės ir toliau, tačiau skola tebėra didelė. Dėl didelės skolos ir didelių nelikvidaus turto, daugiausia santaupų būstui ir

([9]) Dok. ST 12275/22 INIT ir ST 12275/22 ADD 1.

([10]) 2023 m. spalio 24 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2022 m. spalio 4 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Nyderlandų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 13613/23 INIT ir ST 13613/23 ADD 1).

([11]) 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

pensijoms, atsargų namų ūkiai tampa pažeidžiami esant kintančioms ekonominėms sąlygoms, ypač turint omenyje pervertinto būsto rinką. Sugriežtinus finansavimo sąlygas didžiąją praėjusių metų dalį būsto kainos šiek tiek koregavosi, tačiau vis dar yra pervertintos, nors ir ne tiek, kiek anksčiau. Nustatytam pažeidžiamumui šalinti imtasi tam tikrų priemonių, tačiau reikia dėti daugiau pastangų. Yra keletas galimybių, kaip ryžtingiau spręsti būsto trūkumo problemą: didinti investicijas į būstą ir šalinti kliūtis naujų būstų statybai, kartu toliau sprendžiant mokesčių paskatų klausimą, kiek tai susiję su skolintomis lėšomis finansuojama būsto įsigijimu. Pastarojo meto privačios nuomos rinkos reformos vargu ar padidins būsto prieinamumą;

(11) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Nyderlandų valdžios sektoriaus deficitas padidėjo nuo 0,1 % BVP 2022 m. iki 0,3 % 2023 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 50,1 % BVP 2022 m. pabaigoje iki 46,5 % 2023 m. pabaigoje;

(12) 2022 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo ([12]) Nyderlandams imtis veiksmų siekiant 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios fiskalinės politikos kryptį ([13]), atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Nyderlandams rekomenduota būti pasirengusiems einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Nyderlandams taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Remiantis Komisijos įverčiais, 2023 m. fiskalinė politika ([14]) buvo stabdomoji (jos kryptis – 0,8 % BVP) atsižvelgiant į aukštą infliaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. buvo stabdomasis ir sudarė 0,9 % BVP. Tai apima 0,4 % BVP didesnes tikslinių neatidėliotinų paramos priemonių namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, išlaidas. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas 2023 m. atitiko 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos 2023 m. sudarė 3,1 % BVP, t. y. 0,1 procentinio punkto mažiau, palyginti su 2022 m. ([15]) Nyderlandai finansavo viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas ir energetinį saugumą, kaip antai investicijas į perkrauto elektros tinklo plėtrą, viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir prieigos prie sparčiojo interneto didinimą kaimo vietovėse plėtimą. 2024 m. gegužės 24 d. Nyderlandai pateikė pirmąjį mokėjimo prašymą pagal Priemonę; Komisija jį šiuo metu svarsto;

(13) 2024 m. stabilumo programoje pagal makroekonominį scenarijų, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, numatoma, kad realusis BVP augs 1,1 % 2024 m. ir 1,6 % 2025 m. Numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 2,0 % BVP 2024 m. ir 2,1 % BVP 2025 m., o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2024 m. pabaigos padidės iki 46,8 %, o iki 2025 m. pabaigos – iki 48,1 %. Numatoma, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 3,3 % BVP 2026 m., 2,6 % BVP 2027 m. ir 3,2 % BVP 2028 m. Taigi, neplanuojama, kad valdžios sektoriaus balansas programos laikotarpiu išliks mažesnis negu Sutartyje nustatyta 3 % BVP deficito pamatinė vertė. Numatoma, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP savo ruožtu laipsniškai padidės iki 52,0 % 2028 m.;

(14) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP išaugs 0,8 % 2024 m. ir 1,5 % 2025 m., o infliacija pagal suderintą vartotojų kainų indeksą (SVKI) bus 2,5 % 2024 m. ir 2,0 % 2025 m.;

(15) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 2,0 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2024 m. pabaigos padidės iki 47,1 %. Deficito padidėjimas 2024 m. daugiausia atspindi pajamų trūkumą dėl išskirtinai didelių dividendų paskirstymo 2023 m. laukiant dividendų pajamų mokesčio padidinimo 2024 m., didesnes išlaidas socialinėms išmokoms siekiant atkurti mažas pajamas gaunančių namų ūkių perkamąją galią, didesnę pagalbą Ukrainai, taip pat viešąsias investicijas per

([12]) 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl Nyderlandų ekonominės politikos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Nyderlandų stabilumo programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 154).

([13]) Pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, remiantis 10 metų realiu potencialaus augimo vidurkiu ir 2023 m. BVP defliatoriumi, numatoma, kad 2023 m. Nyderlandų vidutinės trukmės laikotarpio potencialios gamybos apimties augimas, naudojamas fiskalinės politikos krypčiai įvertinti, nominaliąja verte bus 9,7 %.

([14]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek Sąjungos biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones (ir neįskaitant su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių), bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas.

([15]) Kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos padidėjo 0,2 procentinio punkto, palyginti su 2022 m.

vyriausybinius klimato, infrastruktūros ir gynybos fondus. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika bus skatinamoji ir jos kryptis sudarys 0,4 % BVP;

(16) pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, Priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2024 m., tikėtina, bus finansuojamos išlaidos, sudarančios 0,1 % BVP, palyginti su 0,1 % BVP 2023 m. Išlaidas finansuojant Priemonės dotacijomis atsiras galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Nyderlandų valdžios sektoriaus balansui ir skolai;

(17) 2023 m. liepos 14 d. Taryba rekomendavo ([16]), kad Nyderlandai užtikrintų apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribodami nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų ([17]) nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 3,5 %. Valstybės narės paragintos, vykdant savo 2023 m. biudžetus ir rengiant savo 2024 m. biudžeto planų projektus, atsižvelgti į tai, kad Komisija, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad Nyderlandų nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos 2024 m. padidės 6,6 %, t. y. jų augimas viršys rekomenduojamą didžiausią prieaugį. Tas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų rekomenduojamo didžiausio prieaugio viršijimas 2024 m. atitinka 1,3 % BVP. Tačiau grynosios išlaidos 2023 m. buvo 1,3 % BVP mažesnės, nei tikėtasi rekomendacijos pateikimo metu. Todėl vertinant atitiktį taip pat reikia atsižvelgti į 2023 m. bazės efektą, kadangi 2024 m. rekomendacija buvo suformuluota kaip augimo rodiklis. Jeigu 2023 m. grynosios išlaidos būtų atitikusios rekomendacijos pateikimo metu numatytas išlaidas, atitinkamas 2024 m. grynųjų išlaidų prieaugis būtų buvęs mažiau nei 0,1 % BVP didesnis už rekomenduojamą prieaugį. Todėl vertinama, jog esama rizikos, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos ne visai atitinka tai, ką yra rekomendavusi Taryba;

(18) be to, Taryba rekomendavo, kad Nyderlandai imtųsi veiksmų kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, o su tuo susijusias sutaupytas lėšas panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Taryba taip pat rekomendavo, kad jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, Nyderlandai turėtų užtikrinti, kad tokiomis paramos priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje įvertinta, kad neatidėliotinų energijos paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos ([18]) 2023 m. sudarys 1,0 % BVP, ir numatoma, kad 2024 m. jos sudarys 0,1 %, o 2025 m. – 0,0 % BVP. Visų pirma daroma prielaida, kad sumažinti akcizai dyzelinui ir benzinui 2024 m. ir toliau galios. Jei su tuo susijusios sutaupytos lėšos būtų naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti, kaip rekomendavo Taryba, tos projekcijos reikštų, kad 2024 m. fiskalinis koregavimas sudarys 0,9 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos ([19]) fiskalinės politikos krypčiai tais metais turės skatinamąjį 0,5 % BVP poveikį. Neatidėliotinos energijos paramos priemonės buvo laipsniškai panaikintos 2023 ir 2024 m. Tai atitinka Tarybos rekomendaciją; Tačiau nenumatoma visų su tuo susijusių sutaupytų lėšų panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Esama rizikos, kad tai neatitiks Tarybos rekomendacijos;

(19) be to, Taryba taip pat rekomendavo, kad Nyderlandai išlaikytų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrintų veiksmingą dotacijų pagal Priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekdami skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. nacionalinėmis lėšomis finansuojamos viešosios investicijos išliks stabilios – 3,1 % BVP (kaip ir 2023 m.). Tai atitinka Tarybos rekomendaciją; Iš Sąjungos fondų gautomis pajamomis, įskaitant Priemonės dotacijas, finansuojamos viešosios išlaidos 2024 m. savo ruožtu turėtų išlikti nepakitusios – 0,2 % BVP;

([16]) 2023 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija dėl Nyderlandų 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Nyderlandų stabilumo programos (OL C 312, 2023 9 1, p. 176).

([17]) Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus i) diskrecines pajamų priemones, ii) palūkanų išlaidas, iii) ciklines nedarbo išlaidas ir iv) vienkartines ir kitas laikinąsias priemones.

([18]) Šis skaičius rodo metines tų priemonių biudžeto išlaidas, įskaitant pajamas ir išlaidas, ir, kai taikytina, atmetus pajamas iš mokesčių, taikomų nenumatytam energijos tiekėjų pelnui.

([19]) 19 Šis poveikis vertinamas kaip valdžios sektoriaus pirminių išlaidų, atėmus i) papildomą diskrecinių pajamų priemonių poveikį biudžetui, ii) vienkartines ir iii) ciklines nedarbo išlaidas, iv) Priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinio laikotarpio (10 metų) vidutiniu potencialiu nominaliojo BVP prieaugiu, išreikštas kaip santykis su nominaliuoju BVP.

(20) remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones ir darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 2,1 % BVP. Deficito padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindės tolesnį vyriausybės planuojamų viešųjų investicijų didėjimą. Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų padidėti iki 48,4 %.

(21) grąža iš pagrindinės gyvenamosios vietos nuosavybės, pensijų turto ir investicijų į uždarąsias akcines bendroves apmokestinama palankiu tarifu, palyginti su pajamomis iš investicijų į akcijas ir obligacijas. Be to, pajamų iš investicijų į akcijas ir obligacijas mokestis apskaičiuojamas remiantis hipotetine, o ne faktine grąža. Lengvatinė gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto apmokestinimo tvarka dėl hipotekos palūkanų atskaitymo kartu su mažu sąlyginiu nuomos mokesčiu skatina paklausą būsto rinkoje, todėl didėja kainos. Be to, sukauptoms pensijoms taikoma mokesčių lengvata iki palyginti aukšto pajamų lygio. Todėl namų ūkių turtas Nyderlanduose yra labai sutelktas į nelikvidų turtą, kaip antai, būstą ar pensijas. Dėl to ekonominių sukrėtimų metu namų ūkiai patiria didesnę ekonominę riziką ir daugeliu atvejų jie gali nepasiekti optimalaus vartojimo modelio per visą gyvavimo laikotarpį. Dėl nevienodos skirtingų rūšių turto apmokestinimo tvarkos taip pat atsiranda mokestiniai skirtumai ir gali būti iškreiptas veiksmingas kapitalo paskirstymas. Todėl ši nevienoda apmokestinimo tvarka yra aktuali sprendžiant makroekonominio disbalanso klausimą;

(22) be 21 konstatuojamojoje dalyje minėtų mokesčių paskatų pervertinimą būsto rinkoje taip pat lėmė naujų būstų pasiūlos trūkumas. Pašalinusi kliūtis, kurios dabar stabdo investicijas, be kita ko, į gyvenamųjų namų statybą, vyriausybė galėtų veiksmingai įgyvendinti savo planus didinti būsto pasiūlą ir padėti atkurti išorės pusiausvyrą. Todėl šių kliūčių pašalinimas yra aktualus sprendžiant makroekonominio disbalanso klausimą. Be to, privati nuomos rinka yra palyginti maža, todėl įperkamų ir prieinamų būsto nuosavybės alternatyvų pasiūla yra ribota. Įperkamo nuomojamo būsto trūkumas taip pat kenkia darbo jėgos judumui ir socialinei sanglaudai;

(23) Nyderlandai turi gerai išplėtotą ilgalaikės priežiūros sistemą. Nors ilgalaikės priežiūros išlaidos Nyderlanduose jau dabar yra didžiausios Sąjungoje, numatoma, kad jos gerokai išaugs. 2022 m. bendros ilgalaikės priežiūros išlaidos Nyderlanduose sudarė 3,8 % BVP – tai neabejotinai didžiausias rodiklis Sąjungoje. 2024 m. visuomenės senėjimo ataskaitoje numatoma, kad iki 2040 m. šis rodiklis padidės 1,0 procentinio punkto, o iki 2070 m. – 1,9 procentinio punkto. Be to, institucinės priežiūros paslaugų teikimo vieneto įkainiai Nyderlanduose yra vieni didžiausių Sąjungoje, net vertinant kaip BVP dalį vienam gyventojui. Tai rodo, kad esama galimybių pagerinti ilgalaikės priežiūros fiskalinį tvarumą mažinant sistemos neefektyvumą nepakenkiant aukštai jos kokybei ir aprėpčiai. Tokio neefektyvumo pavyzdys yra tai, kad savivaldybės, kurios Nyderlanduose yra priežiūros namuose ir socialinės rūpybos paslaugų teikėjos, turi paskatų atsakomybę už pacientus perkelti stacionarinės globos sektoriui, užuot kuo ilgiau teikusios priežiūros namuose ir bendruomeninės globos paslaugas. Be to, ilgalaikės priežiūros sistemos neefektyvumo problemą būtų galima spręsti, pavyzdžiui, naudojant daugiau skaitmeninių ir novatoriškų sprendimų arba investuojant į prevenciją, kad ilgalaikės priežiūros poreikių ir priklausomybė nuo paramos kasdieniame gyvenime atsirastų vėliau;

(24) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos ne vėliau kaip 2026 m. Tos reformos ir investicijos turėtų padėti veiksmingai spręsti visus atitinkamose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Nyderlandų ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį trumpą laikotarpį labai svarbu sparčiai vykdyti veiksmingą gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. Kad įsipareigojimai pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą būtų įvykdyti iki 2026 m. rugpjūčio mėn., Nyderlandams labai svarbu gerokai paspartinti reformų įgyvendinimą ir visų pirma užtikrinti veiksmingą reformų, susijusių su jiems skirtomis rekomendacijomis, įgyvendinimą. Kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(25) per sanglaudos politikos programų laikotarpio vidurio peržiūrą, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060 ([20]) 18 straipsnį, Nyderlandai iki 2025 m. kovo mėn. turi peržiūrėti kiekvieną programą, remiamą Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF), „Europos socialinio fondo +“ (toliau – ESF+), Sanglaudos fondo ir Teisingos pertvarkos fondo (toliau – TPF) lėšomis, atsižvelgdami į, be kita ko, 2024 m. priimtose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius ir į nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą. Ta peržiūra yra Sąjungos finansavimo, įtraukto į kiekvieną programą, galutinio paskyrimo pagrindas. Nyderlandai padarė pažangą įgyvendindami sanglaudos politikos programas ir Europos socialinių teisių ramstį, bet vis dar yra spręstinų uždavinių. Nors regioniniai skirtumai pagal BVP vienam gyventojui išliko stabilūs ir visų regionų konkurencingumo rodikliai yra gerokai didesni už Sąjungos vidurkį, perėjimas prie neutralaus anglies dioksido poveikio ekonomikos daro nevienodą poveikį regionams, kuriuose yra sutelkta daug teršalų išmetančių pramonės šakų įmonių. Svarbu paspartinti sanglaudos politikos įgyvendinimą, o programose sutarti prioritetai išlieka aktualūs. Tikslai remti inovacijas, susijusias su žaliąja ir skaitmenine pertvarkomis, taip pat remti žaliąją ekonomiką regionuose, kurių pramonės klasteriai yra labiausiai paveikti su klimato kaita susijusios pertvarkos, tebėra ypač svarbūs. Ir toliau aktualu remti visuomenines permainas skurdžiose didelių miestų vietovėse. Vis dar reikia imtis veiksmų socialinei nelygybei ir nelygybei darbo rinkoje mažinti investuojant į lygias (užimtumo) galimybes ir kovojant su diskriminacija. Atliekant sanglaudos politikos programų laikotarpio vidurio peržiūrą reikėtų skatinti galimybes testuoti ir taikyti bandomuosius sprendimus, kurie padėtų mažinti elektros energijos tinklo perkrovą, nes tai prisidės prie Nyderlandų žaliosios pertvarkos. Nyderlandai galėtų pasinaudoti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/795 ([21]) sukurta Europos strateginių technologijų platformos iniciatyva, kad paremtų pramonės transformaciją ir sudarytų palankesnes sąlygas investuoti į nulinio balanso technologijų gamybą, be kita ko, į kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą;

(26) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais Sąjungos fondais, Nyderlandams kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su darbo rinkos segmentacija, darbo jėgos ir įgūdžių trūkumu, pradiniu ugdymu, priklausomybe nuo iškastinio kuro ir pernelyg didelėmis azoto sankaupomis;

(27) lankstaus užimtumo (tiek pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų, tiek savarankiškai dirbančių asmenų) dalis Nyderlandų darbo rinkoje tebėra didelė. Tai rodo nuolatinę darbo rinkos segmentacijos riziką, kuri ypač iškraipo padėtį darbo rinkos nuošalyje. Dėl to gali padidėti galimybių nelygybė ir sumažėti našumas. Tam tikras lankstumas darbo rinkoje gali padėti ekonomikai prisitaikyti ir taip pat geriau atsižvelgti į asmeninius prioritetus. Tačiau pernelyg dažnas lanksčių užimtumo formų naudojimas gali turėti neigiamą poveikį darbuotojams ir visai ekonomikai. Pavyzdžiui, dalyvavimas mokymo ir mokymosi visą gyvenimą programose yra iššūkis asmenims, turintiems lanksčias darbo sutartis, o tai savo ruožtu mažina investicijas į įgūdžius ir skatina našumo mažėjimą. Bendradarbiaudama su socialiniais partneriais, Nyderlandų Vyriausybė paskelbė priemones nuolatinio darbo ir lanksčių darbo sąlygų skirtumų klausimui spręsti. Tos priemonės apima nenustatytos apimties darbo sutarčių panaikinimą ir dabartinės formos darbo pagal iškvietimą sutarčių pakeitimą naujos rūšies sutartimis, užtikrinančiomis didesnį darbuotojų pajamų saugumą, ir laikinųjų darbuotojų darbo vietos garantijų pagerinimą. Sparti pažanga priimant ir įgyvendinant tuos planus ir užtikrinant veiksmingą jų vykdymą bus svarbi siekiant užtikrinti, kad tam tikros rūšies darbo sutartys būtų pasirenkamos atsižvelgiant į konkretaus darbo poreikius arba darbuotojų pageidavimus, kartu taip pat gerinant pagal lanksčias darbo sutartis dirbančių asmenų užimtumo ir socialinę padėtį ir mažinant darbo rinkos segmentaciją;

(28) darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas Nyderlandų darbo rinkoje buvo jaučiamas dar prieš COVID-19 krizę, tačiau nuo to laiko jis dar labiau išplito. Tokiuose sektoriuose, kaip informacinės ir ryšių technologijos, sveikatos priežiūra ir švietimas ir techninių sričių bei su žaliąja pertvarka susijusiose darbo vietose susiduriama su struktūriniu trūkumu, kuris, tikėtina, išliks iš dalies dėl demografinių pokyčių. Nepaisant didelio bendro aktyvumo lygio, Nyderlanduose vis dar yra neišnaudotų potencialių darbuotojų resursų, pavyzdžiui, migrantų kilmės asmenų ar ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų. Toks nepakankamas dalies darbo jėgos panaudojimas kartu su įgūdžių trūkumu kelia pavojų Nyderlandų konkurencingumui ir gali stabdyti investicijas, be kita ko, į naujų būstų statybą, ir dėl to tai yra svarbu kalbant apie makroekonominį disbalansą Nyderlanduose. Toms problemoms spręsti reikalingas visapusiškas

([20]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([21]) 2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/795, kuriuo sukuriama Europos strateginių technologijų platforma (STEP) ir iš dalies keičiami Direktyva 2003/87/EB bei reglamentai (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 ir (ES) 2021/241 (OL L, 2024/795, 2024 2 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

požiūris, kartu atsižvelgiant į konkretiems sektoriams būdingus poreikius ir kliūtis. Darbo jėgos pasiūlai didinti žmonės galėtų būti skatinami dirbti daugiau valandų, be kita ko, galima taikyti politikos priemones, kuriomis skatinama darbo kokybė ir profesinio bei asmeninio gyvenimo pusiausvyra. Be to, kvalifikacijos kėlimo ar perkvalifikavimo galimybių stiprinimas tikslinėmis ir pritaikytomis priemonėmis, visų pirma darbo rinkos nuošalyje esantiems ir neaktyviems asmenims, galėtų padėti sumažinti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumą ir pagerinti socialinius rezultatus; Atsižvelgiant į esamą darbuotojų trūkumą įvairiuose sektoriuose ir darbo našumo sąstingį, su paklausa susijusios politikos priemonės galėtų būti orientuojamos į didelės pridėtinės vertės sektorių, taip pat sektorių, susijusių su visuomenės uždaviniais, pavyzdžiui, švietimo ir sveikatos priežiūros, skatinimą, tarpsektorinio judumo skatinimą ir našumą skatinančių investicijų bei investicijų į MTP didinimą;

(29) nepaisant to, kad geriausių rezultatų pasiekusių penkiolikmečių moksleivių dalis vis dar palyginti didelė, nors ir mažėja, 2022 m. Tarptautinio moksleivių vertinimo programos (PISA) rezultatai rodo, kad smarkiai padaugėjo moksleivių, kurių matematikos, gamtos mokslų ir skaitymo įgūdžių pasiekimai yra nepakankami. Nuosmukis įvairiose vidurinio ugdymo pakopose labai skiriasi, o žemiausio lygio išsilavinimo (įvairių sričių ikiprofesinio vidurinio išsilavinimo (VMBO)) mokinių testų rezultatai pablogėjo labiausiai. Be to, migrantų kilmės moksleivių (šalyje gimusių moksleivių, kurių tėvai gimę užsienyje, ir užsienyje gimusių moksleivių) rezultatai matematikos ir gamtos mokslų srityse nepakankami būna beveik dvigubai dažniau nei ne migrantų kilmės moksleivių, o skaitymo įgūdžių skirtumas šiek tiek mažesnis. Pagrindinių įgūdžių prastėjimas yra vienas didžiausių Sąjungoje ir tai kenkia švietimo ir darbo rinkos rezultatams, taip pat ilgalaikiam našumui ir konkurencingumui. Didėjantis mokytojų trūkumas gali dar labiau padidinti įgūdžių ugdymo ir lygybės bei kokybės švietimo srityje problemas. Todėl Nyderlandai galėtų įvertinti esamas priemones, susijusias su pagrindiniais įgūdžiais, ir prireikus jas peržiūrėti, kad padidintų jų poveikį, ypač nepalankioje padėtyje esančių moksleivių turinčioms mokykloms. Be to, Nyderlandai galėtų imtis priemonių, kad padidintų galimybes keisti studijų kryptį vidurinėse mokyklose ir išplėstų paskatas pritraukti daugiau mokytojų į nepalankioje padėtyje esančių mokinių turinčias mokyklas;

(30) dėl vis didėjančios elektros energijos tinklo perkrovos tinklo operatoriai dažnai yra priversti atsisakyti naujų elektros energijos gamintojų ir vartotojų prašymų suteikti prieigą prie tinklo. Tinklo perkrova gali sulėtinti perėjimą prie švarios energijos ir suvaržyti ekonominę veiklą, todėl ji yra svarbi kalbant apie makroekonominį disbalansą Nyderlanduose. Todėl siekiant užtikrinti elektros energijos tiekimo saugumą, paspartinti sausumos ir jūros atsinaujinančiųjų išteklių energijos infrastruktūros diegimą, patenkinti elektros energijos paklausą ir padidinti konkurencingumą, labai svarbu didinti perdavimo ir skirstomųjų tinklų pajėgumą ir lankstumą. 2023 m. gruodžio mėn. priimtame nacionaliniame energetikos sistemos plane raginama investuoti į papildomus tinklo ir kaupimo pajėgumus ir tai daryti jau dabar. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas reikiamoms investicijoms į elektros energijos infrastruktūros plėtrą, labai svarbu paspartinti leidimų išdavimo elektros energijos perdavimo ir skirstomiesiems tinklams procedūras. Tai taip pat paspartintų sausumos ir jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų įgyvendinimą. Galiausiai, atsižvelgiant į pagrindines sąlygas, yra galimybių spręsti perkrovos problemą techninėmis ir reglamentavimo priemonėmis (pvz., tarifų paskatomis arba apribojimais piko valandomis);

(31) intensyvi žemės ūkio praktika gali sukelti pernelyg didelių azoto nuosėdų susidarymą; tai gali turėti rimtų padarinių dirvožemio būklei ir vandens bei jūrų ekosistemoms, o dėl to prastėtų gamtinis kapitalas, kartu gali būti labai suvaržomas leidimų išdavimas statybų veiklai, kurią vykdant išmetamas azotas, ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos infrastruktūros diegimas. Todėl tokia praktika yra svarbi kalbant apie makroekonominį disbalansą Nyderlanduose. Reikia toliau remti perėjimą prie tvaraus žemės ūkio, įskaitant ekologinį ūkininkavimą, kartu užtikrinant konkurencingumą ir socialinį teisingumą. Pagal Nyderlandų bendros žemės ūkio politikos strateginį planą Nyderlandams būtų naudinga sumažinti gyvulių skaičių, paspartinti perėjimą prie žiedinio ir ekologinio žemės ūkio, skatinti atkurti dirvožemio drėgnumą ir nebenaudoti daug anglies turinčių dirvožemių, taip pat mažinti cheminių pesticidų ir neorganinių trąšų naudojimą. Be to, galėtų būti pagerinta ūkininkų padėtis vertės grandinėje, pavyzdžiui, toliau plėtojant Sąjungos kokybės ženklus, labiau pripažįstant gamintojų organizacijas, toliau vykdant skaitmenizavimą ir diegiant inovacijas žemės ūkyje, taip pat didinant ekologiškų produktų prieinamumą vartotojams. Vis dar yra galimybių toliau didinti investicijas į taršos prevenciją ir kontrolę bei tvarią vandentvarką;

(32) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2024 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų 2024 m. rekomendacijai

įgyvendinti. Nyderlandams skirtos 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijos padeda įgyvendinti pirmą, antrą, trečią ir ketvirtą rekomendacijas, išdėstytas 2024 m. rekomendacijoje dėl euro zonos;

(33) atsižvelgiant į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir išvadą dėl susidariusio disbalanso, rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su didele privačiojo sektoriaus skola esant pervertinto būsto rinkai. 1 rekomendacija padeda tiek naikinti disbalansą, tiek pagal 31 konstatuojamąją dalį įgyvendinti euro zonai skirtą rekomendaciją,

REKOMENDUOJA Nyderlandams 2024 ir 2025 m. imtis šių veiksmų:

1. Laiku pateikti vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Laikantis reformuoto Stabilumo ir augimo pakto reikalavimų, grynųjų išlaidų augimą 2025 m. apriboti iki tokio tempo, kuris padėtų, *inter alia,* vidutinės trukmės laikotarpiu valdžios sektoriaus deficitą išlaikyti mažesnį už Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendrąją skolą – apdairaus lygio. Suderinti įvairių rūšių pajamų iš turto apmokestinimą, be kita ko, kad būtų mažiau skatinama namų ūkių įsiskolinimui palanki aplinka. Šalinti naujų būstų statybos kliūtis ir užtikrinti būsto įperkamumą ir prieinamumą privačioje nuomos rinkoje. Spręsti numatomo su visuomenės senėjimu susijusių išlaidų padidėjimo problemą užtikrinant, kad ilgalaikės priežiūros sistema būtų ekonomiškai efektyvesnė.

2. Gerokai paspartinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą užtikrinant, kad reformos ir investicijos būtų užbaigtos iki 2026 m. rugpjūčio mėn. Sparčiau įgyvendinti sanglaudos politikos programas. Atliekant tų programų laikotarpio vidurio peržiūrą toliau daugiausia dėmesio skirti sutartiems prioritetams ir skatinti galimybes testuoti ir taikyti bandomuosius sprendimus, kurie padėtų mažinti elektros energijos tinklo perkrovą, kartu apsvarstant Europos strateginių technologijų platformos iniciatyvos teikiamas galimybes didinti konkurencingumą.

3. Įgyvendinti priemones, skirtas mažinti paskatas naudotis lanksčiomis arba terminuotomis darbo sutartimis. Spręsti struktūrinio ir konkrečių sektorių darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą, be kita ko, naudojantis nepakankamai išnaudotu darbo jėgos potencialu ir skatinant darbuotojų perėjimą į didelio našumo sektorius ir sektorius, susijusius su visuomenės uždaviniais. Gerinti pagrindinius įgūdžius, be kita ko, sprendžiant mokytojų trūkumo problemą ir teikiant specialiai pritaikytą paramą nepalankioje padėtyje esančioms mokykloms.

4. Gerinti pagrindines sąlygas, kad būtų skatinamos investicijos į elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklus, visų pirma spartinamas atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimas ir didinamas konkurencingumas. Dėti daugiau pastangų tvaraus žemės ūkio srityje.

Priimta Liuksemburge 2024 m. spalio 21 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

NAGY I.